

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoły Przystosabiającej do Pracy Nr 3 w Częstochowie

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony w dniu 17.09.2019r. przez Radę Rodziców Zespołu Szkół Specjalnych Nr 23 im. J. Korczaka w Częstochowie w porozumieniu z Radą Pedagogiczną do realizacji w Szkole Przystosabiającej do Pracy Nr 3 w Częstochowie w roku szkolnym 2019/2020

.....

Rada Rodziców

.....

Dyrektor Szkoły

Spis treści

- I. Podstawy prawne Programu wychowawczo-profilaktycznego – s . 3
- II. Założenia Programu - cele i zadania wychowawczo-profilaktyczne Szkoły - s. 5
- III. Sylwetka absolwenta Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy Nr 3 - s. 8
- IV. Zadania dla poszczególnych organów szkoły wspomagających działania wychowawcze szkoły oraz powinności nauczycieli i innych pracowników – s. 8
- V. Współpraca z rodzicami - s. 13
- VI. Współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi realizację zadań wychowawczo-profilaktycznych szkoły - s.14
- VII. Zakładane efekty Programu wychowawczo-profilaktycznego – s.16
- VIII. Ewaluacja Programu wychowawczo-profilaktycznego – s.17
- IX . Plan realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego; cele , zadania i sposoby ich realizacji – s.18

I. Podstawy prawne Programu wychowawczo – profilaktycznego

Przy opracowywaniu Programu wychowawczo-profilaktycznego Szkoły Przystosabiającej do Pracy Nr 3 w Częstochowie uwzględniono następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997r.
2. Konwencja o prawach dziecka z 1989r.
3. Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.
4. Statut Zespołu Szkół Specjalnych Nr 23 im. J. Korczaka w Częstochowie
5. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela z późniejszymi zmianami
6. Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół(Dz. U. z 2017 r.poz.356).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2018 r.poz,1485).
8. Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018r. poz.1647).
9. Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2017 r. poz.1646) .
10. Rozporządzenie MEN z dnia 13 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz. U. z 2013 r. poz.529).
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982 r. poz.230).
12. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. poz. 535 ze zmianami Dz. U. z 2011 poz.19).
13. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. poz. 33 ze zmianami Dz. U. z 2016 r. poz.1331).
14. Rozporządzenie MEN z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej,

edukacyjnej, informacyjnej, i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U.2018.poz.214)

15. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 maja 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018, poz. 1030).
16. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1490).
17. Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno – pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. z 2018, poz. 1601).
18. Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz.325).

II. Założenia Programu - cele i zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Przystosabiającej do Pracy Nr 3 w Częstochowie określa oddziaływania wychowawcze skierowane do uczniów wyżej wymienionej szkoły w danym roku szkolnym.

Program wychowawczo-profilaktyczny zawiera cele i zadania szkoły w zakresie stymulowania rozwoju w sferze fizycznej, intelektualnej, społeczno – emocjonalnej i aksjologicznej uczniów.

Treści wychowawcze zawarte w Programie są dostosowane do specyficznych potrzeb uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Program wychowawczo-profilaktyczny uwzględnia przyjęte przez szkołę wartości akceptowane przez rodziców, nauczycieli i uczniów oraz zapisy zawarte w podstawie programowej. Oparty jest na analizie wniosków z diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka w przeciwdziałaniu uzależnieniom, w tym narkomanii; analizie dokumentacji uczniów oraz dotychczasowych działań wychowawczo – profilaktycznych.

Program wychowawczo-profilaktyczny określa zadania wychowawcze dla Dyrekcji Szkoły, Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców, a także powinności wychowawcze nauczycieli, wychowawców klas i oddziałów, wychowawców świetlicy oraz psychologa szkolnego.

Program wychowawczo-profilaktyczny jest realizowany przez wszystkich nauczycieli szkoły. Zadania wychowawczo-profilaktyczne stanowią wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela. Nauczyciele realizują te zadania w sposób dostosowany do indywidualnych możliwości każdego ucznia.

Zadania wychowawczo-profilaktyczne są realizowane przy współudziale i współpracy wszystkich członków społeczności szkolnej oraz organizacji i instytucji wspierających pracę wychowawczą szkoły.

Realizacja Programu wychowawczo-profilaktycznego odbywa się w ramach:

- wszystkich zajęć edukacyjnych i rewalidacyjnych,
- zajęć świetlicowych,
- imprez oraz uroczystości szkolnych i pozaszkolnych,
- zajęć pozalekcyjnych.

Głównym celem Szkoły Przystosabiającej do Pracy Nr 3 w Częstochowie jest tworzenie warunków do osiągnięcia przez każdego ucznia optymalnego poziomu rozwoju pozwalającego na możliwie największą samodzielność i komfort psychiczny dla niego i otoczenia.

Działania szkoły w zakresie pracy wychowawczo-profilaktycznej z uczniami niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi mają na celu przede wszystkim:

- wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia,
- umacnianie wiary ucznia we własne siły i w zdolność osiągnięcia sukcesów,
- kształtowanie potrzeby i umiejętności dbania o własne ciało, zdrowie i sprawność fizyczną,
- wyrabianie czujności wobec zagrożeń dla zdrowia fizycznego, psychicznego i duchowego,
- rozwijanie umiejętności ucznia w zakresie poznawania siebie oraz otoczenia rodzinnego, społecznego, kulturowego, technicznego i przyrodniczego dostępnego jego doświadczeniu,
- wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowej, historycznej, etnicznej i narodowej,
- uwzględnianie indywidualnych potrzeb uczniów,
- stwarzanie warunków do rozwijania samodzielności, obowiązkowości, podejmowania odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie,
- stwarzanie warunków do indywidualnego i grupowego działania na rzecz innych,
- rozwijanie autonomii ucznia niepełnosprawnego,
- kształtowanie umiejętności funkcjonowania w otoczeniu,
- rozwijanie świadomości znaczenia pracy jako źródła utrzymania, samorealizacji i zadowolenia.
- wychowanie w poszanowaniu własnej i cudzej pracy,
- przygotowanie do funkcjonowania społecznego,
- wdrażanie do rozumienia i uznawania norm społecznych,
- wyposażenie ucznia - stosownie do jego możliwości - w takie umiejętności i wiadomości, które pozwolą mu na postrzeganie siebie jako niezależnej osoby oraz na uczestnictwo w różnych formach życia społecznego na równi z innymi członkami danej zbiorowości, znając i przestrzegając ogólnie przyjętych norm współżycia, zachowując prawo do swojej inności.

Głównym zadaniem szkoły jest dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów oraz wyeksponowanie w procesie dydaktyczno – wychowawczym i edukacyjno - terapeutycznym praktycznych umiejętności i nawyków niezbędnych w życiu społecznym.

W wymiarze wychowawczo-profilaktycznym zadania szkoły to:

- tworzenie warunków niezbędnych do zapewnienia uczniowi komfortu psychicznego, poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, nawiązania pozytywnego kontaktu emocjonalnego nauczyciela z uczniem
- uświadamianie uczniom, że wspólnoty takie jak: rodzina, środowisko lokalne i ojczyzna stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka, i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki,

- tworzenie sytuacji wychowawczych umożliwiających doświadczanie relacji społecznych, przygotowanie do pełnienia ról społecznych, wzmacnianie pozytywnych przeżyć związanych z pełnionymi rolami,
- kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym;
- uczenie zwyczajów, obyczajów i właściwych zachowań w środowisku rodzinnym, wobec kolegów szkolnych i nauczycieli,
- uczenie zasad współżycia społecznego (pomoc koleżeńska, sąsiedzka i inne zachowania prospołeczne, poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka, uprzejmość i życzliwość).
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych,
- uczenie umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych.
- uczenie umiejętności kierowania swoim postępowaniem,
- rozwijanie umiejętności dokonywania wyboru,
- budzenie poczucia odpowiedzialności za własne decyzje,
- uczenie obowiązkowości,
- kształtowanie niezależności uczuciowej,
- umożliwianie uczniowi udziału w różnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych w roli odbiorcy i twórcy kultury, uczenie przy tym wyrażania swoich przeżyć i emocji.
- przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju,
- umożliwianie poznawania środowiska przyrodniczego,
- budzenie zainteresowania i szacunku dla otaczającej przyrody,
- uczenie właściwych zachowań w stosunku do zwierząt i otaczającej przyrody,
- wychowanie do życia w harmonii z przyrodą,
- wspieranie rozwoju sprawności psychofizycznej uczniów,
- prowadzenie zajęć niezbędnych do rozwoju psychoruchowego.

Szkoła umożliwia:

- tworzenie warunków rozwijania zainteresowań uczniów, organizowania wycieczek, imprez, konkursów i kół zainteresowań,
- integrowanie uczniów ze środowiskiem poprzez współpracę z innymi szkołami, placówkami opiekuńczymi i oświatowymi oraz stowarzyszeniami,
- podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej i religijnej poprzez organizację lekcji religii.

Nauczyciele w pracy wychowawczej, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, zmirzają do tego, aby uczniowie w szczególności:

- znajdowali w szkole środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym),
- uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie,
- umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

III. Sylwetka absolwenta Szkoły Specjalnej Przesposabiającej do Pracy Nr 3

- umie porozumiewać się, współdziałać w zespole i podejmować pracę grupową,
- rozpoznaje własne zdolności i predyspozycje,
- potrafi zdobytą wiedzę wykorzystać w praktyce,
- odróżnia fikcję od rzeczywistości,
- umie korzystać z nowoczesnych źródeł informacji,
- poprawnie zachowuje się w miejscach publicznych,
- jest gotowy pomagać wolontaryjnie innym,
- jest wrażliwy na uczucia i potrzeby innych,
- jest tolerancyjny, szanuje przekonania innych,
- unika zachowań agresywnych i sytuacji niebezpiecznych,
- potrafi zachowywać się asertywnie,
- potrafi zadbać o swoje zdrowie poprzez właściwe nawyki i żywieniowe oraz unikanie nałogów,
- ubiera się adekwatnie do sytuacji i pogody,
- zna funkcjonowanie własnego organizmu,
- wie jak sobie radzić w sytuacjach stresowych,
- prezentuje wysoką kulturę osobistą,
- zna dziedzictwo historyczne i kulturowe Polski, regionu, miasta, szkoły,
- czci symbole narodowe oraz szkolne
- dostrzega piękno przyrody i szanuje ją

IV. Zadania dla poszczególnych organów szkoły oraz powinności nauczycieli i innych pracowników szkoły

Dyrekcja

- Dbą o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, odpowiedni poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej, kształtowanie właściwej atmosfery w szkole.
- Współpracuje z wychowawcami klas i oddziałów, wychowawcami świetlicy, Radą Pedagogiczną, Radą Rodziców.

- Zapewnia warunki do działalności na terenie szkoły organizacji uczniowskich (Szkolnego Koła PCK, drużyny harcerskiej). Współpracuje z organizacjami uczniowskimi i ich opiekunami.
- Stwarza warunki do działania w szkole stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności wychowawczej i opiekuńczej szkoły.
- Zapewnia warunki do współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi realizację zadań wychowawczych szkoły.
- Dbą o przestrzeganie praw ucznia z uwzględnieniem postanowień zawartych w Konwencji o Prawach Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej.
- Dbą o poznanie poziomu rozwoju i możliwości psychofizycznych uczniów, rozpoznaje ich potrzeby i warunki życiowe, opiniuje do otrzymania odpowiedniej pomocy materialnej, zdrowotnej i opiekuńczo – wychowawczej.

Rada Pedagogiczna

- Ma obowiązek niesienia wszechstronnej pomocy uczniom we współdziałaniu z innymi organami szkoły oraz przy współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi realizację zadań wychowawczych szkoły.
- Poprzez prowadzone działania wychowawcze kształtuje u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów karalnych.
- Ściśle współpracuje z policją i sądem dla nieletnich (w razie zaistniałej sytuacji).
- Współpracuje z różnymi organizacjami i instytucjami w organizowaniu różnorodnych form spędzania wolnego czasu przez uczniów, szczególnie z rodzin patologicznych i zaniedbanych środowiskowo.
- Przyznaje uczniom nagrody lub kary zgodnie z prawem szkolnym, uwzględniając możliwości psychofizyczne i stwierdzone u ucznia zaburzenia.
- Czuwa nad zapewnieniem każdemu uczniowi właściwej opieki wychowawczej i warunków pobytu w szkole zapewniających bezpieczeństwo, ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochronę i poszanowanie jego godności.

Rada Rodziców

- Podejmuje działania na rzecz wychowawczej i opiekuńczej funkcji szkoły.
- Organizuje formy aktywności rodziców na rzecz wspomagania realizacji celów i zadań szkoły we współdziałaniu z innymi organami szkoły.
- Zapewnia pomoc nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
- Współorganizuje bądź służy pomocą w organizacji imprez i uroczystości szkolnych lub pozaszkolnych.
- Służy pomocą w organizacji wycieczek w ramach realizacji zadań dydaktyczno – wychowawczych szkoły.

Świetlica szkolna

- Wspomaga i uzupełnia pracę szkoły we wszystkich jej zakresach: opieki, oddziaływania wychowawczego oraz poczynań dydaktycznych.
- Zapoznaje uczniów z możliwościami zdrowego i pożytecznego organizowania sobie wolnego czasu.
- Tworzy warunki dla rozwoju zainteresowań, kształtowania postaw społecznych, umiejętności współdziałania i współżycia koleżeńskiego,
- Oddziałuje na postawy społeczno - moralne uczniów.
- Udziela pomocy w przewyżnianiu negatywnych wpływów środowiska.
- Stwarza sytuacje do zdobywania poczucia uznania i przydatności.
- Zaspokaja potrzeby uczniów w dziedzinie działalności twórczej oraz wypoczynku i rozrywki.
- Pozwala rozwijać i kształtować postawy moralne, uczucia oraz pożądane cechy charakteru uczniów.
- Wspomaga rodziców w wychowaniu ich dziecka.

Nauczyciele powinni:

- Mieć pełne rozeznanie potrzeb uczniów.
- Znać środowisko ucznia.
- W swoich działaniach kierować się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie i bezpieczeństwo.
- Wspierać swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania.
- Udzielać uczniom pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych.
- Kształcić i wychowywać uczniów w duchu patriotyzmu i demokracji, atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka.
- Kształtować właściwe stosunki między uczniami, opierając je na tolerancji i poszanowaniu godności innej osoby.
- Kształtować umiejętność pracy w zespole, uczyć podejmowania decyzji i dokonywania wyboru.
- Dbać o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza jej terenem.
- Wdrażać uczniów do dbałości o estetyczny wygląd i higienę.
- Reagować na przejawy agresji, autoagresji bądź niedostosowania społecznego u uczniów.
- W sposób zdecydowany reagować na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia.

Wychowawcy klas i oddziałów powinni:

- Sprawować opiekę wychowawczą nad uczniami klasy lub oddziału, a w szczególności tworzyć warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie.
- Poznać warunki życia uczniów i ich stan zdrowotny.
- Systematycznie konsultować się z rodzicami /opiekunami prawnymi/, lekarzem, psychologiem i pedagogiem na temat psychofizycznego rozwoju uczniów.
- Odwiedzać środowiska domowe uczniów.
- Informować innych nauczycieli uczących o aktualnym stanie zdrowia i możliwościach psychofizycznych ucznia w danym dniu.
- Współdziałać z nauczycielami uczącymi koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka.
- Dążyć w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy/oddziału wszystkich uczniów.
- W miarę możliwości planować i organizować z uczniami i ich rodzicami /opiekunami prawnymi/ różne formy życia zespołowego integrujące środowisko klasowe (imprezy klasowe, wycieczki itp.)
- Służyć pomocą i radą w rozwiązywaniu konfliktów wewnątrz klasowych lub szkolnych.
- Otaczać indywidualną opieką każdego ucznia.
- Zabiegać o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów.
- Współpracować z kuratorami sądowymi.

Wychowawcy świetlicy powinni:

- Znać środowisko ucznia.
- Określić indywidualne wymagania, formy opieki lub zakres specjalnej troski w stosunku do poszczególnych dzieci.
- Zapewnić wychowankom opiekę w godzinach ustalonych w porozumieniu z rodzicami.
- Zapewnić wychowankom racjonalne żywienie odpowiednio do czasu ich pobytu w szkole.
- Wdrażać wszystkich wychowanków do samodzielnej pracy.
- Udzielać uczniom pomocy w nauce.
- Inspirować poczynania, które pozwalają rozbudzić, rozwijać oraz kształtować uzdolnienia i zainteresowania ucznia.
- Prowadzić systematyczną działalność wychowawczą, sprzyjającą jak najpełniejszej realizacji zadań wychowawczych szkoły,
- Organizować racjonalny wypoczynek i pobyt uczniów na wolnym powietrzu oraz troszczyć się o ich wychowanie fizyczne.
- Systematycznie współpracować z rodzicami uczniów oraz udzielać im rad i pomocy w organizowaniu opieki i wychowania w domu i w środowisku.

- Nakreślać wspólne metody postępowania, zmierzające do rozwijania i wzbogacania osobowości ucznia, kształtowania pozytywnych cech charakteru i przygotowania go do życia społecznego.
- Współpracować z wychowawcami klas i oddziałów oraz innymi nauczycielami i specjalistami.

Psycholog

Do zadań psychologa szkolnego należy udzielanie wsparcia i pomocy uczniom, ich rodzinom oraz innym nauczycielom. Wsparcie to ma charakter głównie informacyjny (porady) oraz terapeutyczny (wsparcie emocjonalne). Oddziaływania psychologa szkolnego mają formę:

- terapii psychologicznej dla uczniów (terapia indywidualna i grupowa),
- obserwacji w celu ustalenia przyczyn i źródeł występujących u uczniów zaburzeń, niepowodzeń osobistych i trudności wychowawczych,
- doradztwa psychologicznego dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
- współpracy nauczycielami, wychowawcami i rodzicami w minimalizowaniu skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganiu zaburzeń zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i poza szkolnym ucznia,
- interwencji w kryzysie,
- psychoedukacji, w celu wspomagania wychowawczej funkcji rodziny; zadanie to realizowane jest w trakcie indywidualnych konsultacji oraz zajęć grupowych (warsztaty, grupa wsparcia).

Pedagog

Do zadań pedagoga szkolnego należy:

- organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- planowanie i koordynowanie zadań realizowanych przez szkołę na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu
- wspieranie nauczycieli w działaniach wychowawczych i opiekuńczych, wynikających z programu wychowawczego - profilaktycznego szkoły

V. Współpraca z rodzicami

1. Zapoznanie rodziców z kalendarzem imprez i uroczystości szkolnych,
2. Zaangażowanie rodziców w organizowanie wspólnych spotkań i imprez.
3. Poznawanie warunków materialno-bytowych ucznia, jego sytuacji rodzinnej i wychowawczej.
4. Organizowanie indywidualnych spotkań z rodzicami, prelekcji, szkoleń, udzielanie porad i wskazówek, wyrażanie opinii na temat osiągnięć ucznia w edukacji i rozwoju społeczno-emocjonalnym.
5. Omawianie postępów i trudności ucznia w nauce oraz jego zachowań,
6. Wspieranie rodziców w rozwiązywaniu sytuacji trudnych wychowawczo.
7. Stwarzanie rodzicom możliwości wyrażania swoich opinii (np. w formie ankiet).
8. Uświadamianie rodzicom konieczności włączenia się do procesu edukacyjnego ich dzieci.
9. Zapraszanie rodziców do podejmowania prac na rzecz szkoły (np. do pomocy w urządzaniu sali lekcyjnej) oraz do opieki nad dziećmi w czasie wyjść poza szkołę i wycieczek.
10. Wskazywanie rodzicom wyspecjalizowanych instytucji i służb pomocowych, np. MOPS, PFRON, itp.

VI. Współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi realizację zadań wychowawczych szkoły

L.p.	Instytucje i organizacje wspierające	Sposoby i formy współpracy
1.	Policja	prorowadzenie doraźnych działań interwencyjnych, prowadzenie pogadarek na temat zagrożeń wśród dzieci i młodzieży, przeprowadzanie razem z wychowawcą wywiadów w środowisku uczniów niedostosowanych społecznie, współpraca w zakresie wychowania komunikacyjnego
2.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	badania, diagnozowanie i opiniowanie uczniów z trudnościami dydaktycznymi i wychowawczymi, orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, i innych, pomoc w pedagogizacji rodziców, organizacja grup wsparcia, przeprowadzanie terapii logopedycznej, pedagogicznej, zaburzeń rozwoju emocjonalnego, szkolenia i warsztaty organizowane dla rodziców nauczycieli
3	Sąd do spraw nieletnich i rodzinnych Kuratorzy sądowi i społecznie	współpraca kuratorów ze szkołą, udzielanie rodzicom i uczniom pomocy przez dozór kuratora, prowadzenie rozmów profilaktycznych z uczniami i rodzicami, rozpatrywanie spraw uczniów popełniających czyny karalne, wspieranie działań profilaktycznych w szkole i środowisku ucznia z trudnościami wychowawczymi
4	Częstochofskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Problemami Autyzmu	współorganizowanie imprez
5	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	zabezpieczenie pomocy materialnej uczniom z rodzin najuboższych np. dożywanie, odzież, pomoc finansowa, dofinansowanie wypoczynku dla dzieci najuboższych, dofinansowanie zakupu książek i przyborów szkolnych uczniom z rodzin
6	Służba Zdrowia	prorowadzenie pogadarek na temat: zagrożeń, propagowania zdrowego stylu życia, higieny osobistej, trening czystości , okresowa kontrola stanu higieny uczniów
7	Parafie Rzymsko-Katolickie	- wspólne oddziaływania na negatywne zjawiska społeczne w szkole i mieście, - kształtowanie właściwych postaw społeczno - moralnych dzieci i młodzieży, - upowszechnianie wśród uczniów praktyk religijnych

		(okolicznościowe msze św., spotkania z Biskupem, rekolekcje, przygotowanie i udzielanie sakramentów św.(Pierwsza Komunia Św., Bierzmowanie,)
8	Centrum Wolontariatu przy Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy „AGAPE”	pozyskiwanie wolontariuszy do pomocy i opieki nad uczniami w trakcie zajęć szkolnych, imprez szkolnych i pozaszkolnych, wycieczek -udział uczniów w zbiórkach żywności
9	Placówki oświatowe: szkoły, przedszkola	integrowanie się uczniów naszej szkoły ze zdrowymi rówieśnikami,
10	Muzea	lekcje muzealne, wizyty w muzeum
11	Filharmonia	poranki muzyczne, koncerty
12	Biblioteki publiczne	lekcje biblioteczne, wizyty w bibliotekach na terenie miasta
13	Teatr im. A. Mickiewicza	udział w spektaklach teatralnych
14	Stow. na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz z Autyzmem i Zaburzeniami Pokrewnymi "Daj Mi Czas"	dofinansowanie imprez i wycieczek szkolnych, organizowanie pomocy materialnej dla uczniów, organizowanie zajęć pozalekcyjnych, organizowanie i współorganizowanie imprez szkolnych i pozaszkolnych
15	Caritas	spotkania uczniów z członkami Klubu Seniora
16	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	spotkania integracyjne uczniów, współorganizacja imprez na terenie miasta
17	Kina	uczestnictwo uczniów w seansach filmowych
18	Uniwersytet Hum. – Przyr. im. J. Długosza w Częstochowie	pozyskiwanie pomocy w formie wolontariatu przy organizacji zajęć szkolnych, imprez szkolnych i pozaszkolnych, wycieczek
19	Miejski Ośrodek Sportu	współorganizacja imprez sportowych
20	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	uczestniczenie uczniów szkoły w imprezach okolicznościowych, np. mikołajki, oferta kolonijna
21	Fundacja Oczami Brata	spotkania integracyjne, wspieranie uczniów w usamodzielnianiu, wizyty zawodoznawcze

22	Auchan Częstochowa Północ	realizacja projektu „ Do zdrowia poprzez zdrowe odżywianie, aktywny wypoczynek, prace społecznie użyteczne ”
----	---------------------------	--

VII. Zakładane efekty Programu wychowawczego-profilaktycznego

Zakładamy, że po rocznym procesie realizacji programu uczeń będzie:

- posiadał motywację do uczenia się i działania,
- potrafił dbać o ład i porządek w pomieszczeniach szkolnych,
- potrafił wypełniać powierzone zadania i obowiązki,
- przestrzegał zasad bezpieczeństwa podczas zajęć, przerw międzylekcyjnych, imprez szkolnych i pozaszkolnych,
- przestrzegał przepisów ruchu drogowego,
- potrafił radzić sobie z negatywnymi emocjami,
- nawiązywał prawidłowe relacje z rówieśnikami i dorosłymi,
- chętnie uczestniczył w różnych formach życia społeczności klasowej,
- znał symbole narodowe,
- dbał o czystość ciała i ubrania,
- znał problemy wieku dojrzewania,
- potrafił we właściwy i bezpieczny sposób korzystać z Internetu,
- zachowywał się asertywnie
- chętnie uczestniczył w różnych formach sportu i rekreacji w szkole i poza nią,
- właściwie zachowywał się w stosunku do zwierząt i otaczającej przyrody,
- potrafił odpowiednio reagować w sytuacjach zagrożenia.

VIII. Ewaluacja Programu wychowawczo - profilaktycznego

Program wychowawczo-profilaktyczny zostanie poddany ewaluacji przez zespół wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Przysposabiającej do Pracy Nr 3 w czerwcu 2020 roku. Spostrzeżenia i wnioski z dokonanej oceny efektów posłużą do opracowania programu na kolejny rok szkolny. Ewaluacja dokonywana będzie w formie analizy Planu działań wychowawczo - profilaktycznych w poszczególnych oddziałach Szkoły Przysposabiającej do Pracy Nr 3.

W roku szkolnym 2019/2020 program został opracowany przez Zespół wychowawczo-profilaktyczny w składzie: mgr Dorota Synowiecka

mgr Urszula Różalska

mgr Beata Bieńko

mgr Urszula Cieśluk

mgr Żaneta Maszkowska

mgr Maria Kulinicz

mgr Barbara Kołodziejczyk

mgr Adam Pudło

IX. Plan realizacji programu wychowawczo - profilaktycznego; cele, zadania i sposoby ich realizacji

SFERA ROZWOJU: FIZYCZNA				
Cele wychowawczo-profilaktyczne	Treści i zadania do realizacji	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
	<p>Utrwalanie właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych</p> <p>Propagowanie zdrowego odżywiania, higieny i kultury spożywania posiłków</p>	<ul style="list-style-type: none"> -egzekwowanie przestrzegania nawyków higienicznych -spotkania z pielęgniarką środowiska nauczania i wychowania -pogadanki dla rodziców -gazetki ścienne dotyczące higieny i zdrowia człowieka - kąciki czystości promujące zdrowy styl życia(zdrowe jedzenie i aktywność) - monitorowanie posiłków/przekąsek przynoszonych do szkoły przez uczniów, w celu wyeliminowania tzw. „jedzenia śmieciowego” -współpraca z rodzicami w zakresie utrwalania nawyków higienicznych i zdrowotnych uczniów -przygotowywanie prostych posiłków zawierających warzywa -wspólne spożywanie drugiego śniadania i innych posiłków 	<p>Wychowawcy Nauczyciele</p>	<p>cały rok szkolny</p>

		<p>-prowadzenie akcji promujących zdrowe odżywianie -Szklanka soku, Zdrowy deser, Kolorowa sałatka</p> <p>-konkurs plastyczny- Zdrowie na talerzu</p>	U. Cieśluk	luty
	<p>Kształtowanie właściwych zachowań związanych z rozwojem seksualnym uczniów</p>	<p>-pomoc w zrozumieniu własnej seksualności,</p> <p>-zachęcanie do działań prozdrowotnych (badania profilaktyczne , kontrolne)</p>	<p>Pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele</p>	marzec

<p>Rozpoznawanie sytuacji ryzykownych i niebezpiecznych</p>	<p>Ćwiczenia prawidłowych zachowań w sytuacjach niebezpiecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -przeprowadzenie okresowych akcji propagujących bezpieczne korzystanie z dróg i właściwe zachowanie w miejscach publicznych we współpracy z Policją i Strażą Pożarną, bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych i prostych narzędzi - przestrzegania zasad bezpieczeństwa w pracowniach szkolnych, podczas zabaw ruchowych - alarmy przeciwpożarowe -poznanie zasad bezpieczeństwa w kontaktach z innymi ludźmi nawiązywanych w rzeczywistości i za pomocą Internetu - wykorzystywanie sytuacji naturalnych do instruowania i modelowania właściwych zachowań 	<p>Wychowawcy Nauczyciele</p>	<p>cały rok szkolny</p>
<p>Zapewnienie bezpiecznych warunków nauki i pracy</p>	<p>Kształtowanie umiejętności dbania o miejsce pracy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -aktywne pełnienie dyżurów przez nauczycieli podczas przerwy obiadowej -przestrzeganie obowiązujących w szkole regulaminów i procedur bezpieczeństwa -kontrola wejść na teren szkoły osób postronnych -zapewnienie właściwej opieki uczniom w czasie zajęć i w świetlicy szkolnej 	<p>Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy światlice inni Pracownicy szkoły</p>	<p>cały rok szkolny</p>

		-zapobieganie oraz podejmowanie odpowiednich środków w celu eliminowania lub zmniejszenia częstotliwości występowania zachowań trudnych u uczniów		
--	--	---	--	--

SFERA ROZWOJU: SPOŁECZNO-EMOCJONALNA				
Cele wychowawczo-profilaktyczne	Treści i zadania do realizacji	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się z otoczeniem	Rozwijanie umiejętności sygnalizowania własnych potrzeb, stosowanie komunikatów werbalnych lub niewerbalnych do budowania wypowiedzi Ćwiczenie umiejętności rozumienia i wykonywania poleceń nauczycieli, Wykorzystywanie osiągnięć techniki do porozumiewania się	-stwarzanie sytuacji sprzyjających spontanicznym, swobodnym, ukierunkowanym wypowiedziom w kontaktach nauczyciel-uczeń, uczeń - uczeń -wykorzystywanie symboli PCS podczas wszystkich zajęć -szkolenie pracowników szkoły w zakresie komunikacji alternatywnej -nauka właściwego korzystania z telefonu, radia, TV, komputera, Internetu - kontynuowanie akcji- Szkolna poczta	Wychowawcy Nauczyciele Psycholog szkolny U. Wietecha U. Cieśluk	cały rok szkolny

<p>Wychowanie do zgodnego współdziałania w społeczności szkolnej.</p> <p>Poznanie i przestrzeganie norm dobrego zachowania w środowisku szkolnym i poza nim</p>	<p>Poczucie przynależności do klasy i szkoły.</p> <p>Rozwijanie umiejętności działania w grupie rówieśniczej, nawiązywania i podtrzymywania relacji.</p> <p>Przestrzeganie obowiązujących norm i reguł panujących w grupie.</p> <p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia i członka społeczności szkolnej</p> <p>Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu niesienie pomocy potrzebującym, słabszym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wypożyczalnia strojów -zorganizowanie Biura zleceń koordynującego usługi na rzecz szkoły -organizowanie imprez szkolnych i klasowych -zapoznanie nowych uczniów z podstawowymi wymaganiami i normami życia szkolnego -organizowanie wycieczek klasowych -wspólne wyjścia do teatru, kina, filharmonii -kultywowanie tradycji obchodzenia urodzin ,imienin kolegów ze szkoły - włączanie się w akcje wolontarystyczne na terenie szkoły i miasta - wyjścia do Schroniska dla bezdomnych zwierząt - udział w akcji „Góra grosza” - zbiórka żywności - pomoc koleżeńska -kontynuowanie akcji - wymiana pocztówkowa 	<p>D.Łapaj</p> <p>Ż. Maszkowska</p> <p>B. Kołodziejczyk</p> <p>D. Synowiecka</p> <p>U. Różalska</p> <p>D.Rybińska</p> <p>Pedagog szkolny</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele</p>	
---	---	---	---	--

	<p>Okazywanie szacunku wobec innych osób.</p> <p>Dostrzeganie różnic między ludźmi i ich akceptowanie-rozwijanie tolerancji.</p> <p>Nawykowe stosowanie zwrotów grzecznościowych.</p> <p>Przestrzeganie regulaminów szkolnych.</p>	<p>- systematyczne nauczanie zasad kulturalnego zachowywania się w szkole i poza nią poprzez: opowiadania, scenki rodzajowe, dramę, rozmowę nauczającą</p> <p>prowadzenie rozmów na temat akceptowania siebie i innych</p> <p>współdziałania z innymi ludźmi, rozwiązywania konfliktów</p> <p>- zapoznanie uczniów z regulaminami szkolnymi i konsekwencjami nieprzestrzegania zapisów w nich zawartych</p> <p>- kształtowanie podstawowych zasad komunikowania się</p>	<p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele</p> <p>Psycholog szkolny</p>	cały rok szkolny
<p>Rozwijanie umiejętności społecznych uczniów, wzmacnianie czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych</p>	<p>Ćwiczenie nawiązywania i utrzymywania dobrych relacji interpersonalnych, skutecznego komunikowania się, współdziałania.</p> <p>Podnoszenie samooceny, budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, akceptacja siebie-swoich mocnych i słabych stron.</p> <p>Doskonalenie strategii radzenia sobie z własnymi emocjami (stresem), zwiększenie samoświadomości</p>	<p>- rozwijanie postaw koleżeńskich, budowanie pozytywnego obrazu siebie i umiejętności przeciwstawienia się presji środowiskowej(mówienia „nie”)</p> <p>-pogadanki, indywidualne zajęcia terapeutyczne i warsztaty</p> <p>-organizacja zajęć rekreacyjnych, zabaw grupowych, zadań wymagających współpracy, współzawodnictwa zespołowego</p> <p>-zajęcia rozwijające kompetencje społeczne;</p>	<p>Psycholog,</p> <p>pedagog szkolny</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Nauczyciele</p>	cały rok szkolny

	emocjonalnej, samokontroli	<p>warsztaty dla uczniów dotyczące budowania poprawnych relacji</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzeganie nawet małego sukcesu ucznia, wzmacnianie w nim poczucia własnej wartości, mobilizowanie do stawiania sobie celów rozwojowych, rozwijania potencjału i zainteresowań, podmiotowe traktowanie uczniów - nauka umiejętności wyrażania emocji w sposób społecznie akceptowany - nauka relaksacji i odreagowania napięcia i stresu 		
Kształcenie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.	<p>Znajomość i rozumienie pojęć : prawo, obowiązek, dobro, zło.</p> <p>Rozwijanie umiejętności zachowania dystansu wobec niewłaściwych zachowań kolegów oraz wyrabianie nawyku odmawiania na niestosowne propozycje (postawa asertywna). znajomość skutków picia alkoholu, palenia papierosów i e-papierosów, zażywania narkotyków, środków psychotropowych i leków Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów Internetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> -tworzenie klasowych regulaminów zachowań -zabawy integrujące zespół klasowy -scenki dramatyczne i zabawy dotyczące emocji i zachowań niewłaściwych, -spotkania z policjantem -zapoznanie uczniów, w jaki sposób należy szukać pomocy w sytuacjach trudnych, -zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym -rozwijanie kompetencji cyfrowych, bezpieczne korzystanie z Internetu 	Wychowawcy Psycholog, pedagog szkolny	cały rok szkolny

		właściwego odżywiania, walki z nadwagą i otyłością - aktywność ruchowa w czasie dużej przerwy		
	Uświadomienie zagrożeń fizycznych, uwrażliwienie na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu (wypadki). Ćwiczenia prawidłowych zachowań w sytuacjach niebezpiecznych.	- przeprowadzenie okresowych akcji propagujących bezpieczne korzystanie z dróg i właściwe zachowanie w miejscach publicznych, bezpiecznego korzystania z urządzeń elektrycznych i prostych narzędzi, przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas zabaw ruchowych - znajomość telefonów alarmowych - udział w alarmach przeciwpożarowych - wykorzystywanie sytuacji naturalnych do instruowania i modelowania właściwych zachowań,	Wychowawcy Nauczyciele	cały rok według potrzeb
	Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.	- konsultacje ze specjalistami, szkolenia - konsultacje indywidualne z psychologiem szkolnym - spotkania konsultacyjne grupowe	Pracownicy PPP-P Psycholog szkolny	cały rok według potrzeb
Budzenie ciekawości poznawczej, rozwijanie umiejętności twórczego myślenia.	Indywidualna praca z uczniem. Stosowanie metod aktywnych, wyzwalających i wspierających aktywność uczniów. Pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów oraz ich twórcze wykorzystanie.	- realizacja programów edukacyjnych - udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych - udział w konkursach i artystycznych - wystawy prac plastycznych - prezentacja osiągnięć artystycznych uczniów na imprezach szkolnych i pozaszkolnych	Wszyscy nauczyciele Opiekunowie zajęć pozalekcyjnych	cały rok szkolny

	<p>Zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań i uzdolnień. Prezentowanie osiągnięć uczniów, organizacja konkursów, występów. Prezentowanie możliwości uczniów w konkursach pozaszkolnych. Rozbudzanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych uczniów.</p> <p>Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów</p>	<p>-udział uczniów w konkursach czytelniczych - udział w akcji „Cała Polska czyta ”, „Starsi czytają młodszym”- czytanie z podziałem na role - korzystanie ze zbiorów bibliotecznych, lekcje biblioteczne, - czytanie uczniom przez nauczycieli podczas zajęć, -czytanie z podziałem na role, -wykorzystanie komputera jako źródła informacji i narzędzia wypowiedzi</p> <p>-zajęcia w klubie cyklistów</p> <p>-założenie fanklubu drużyny piłkarskiej Raków Częstochowa</p> <p>-wykorzystywanie myślenia matematycznego do rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji(płacenie za zakupy, obliczenia kalendarzowe i czasowe)</p> <p>-międzyoddziałowy konkurs matematyczny „ Mistrz matematyki”</p>	<p>B.Kołodziejczyk</p> <p>Ż.Maszkowska</p>	
<p>Doradztwo zawodowe</p>	<p>Poznanie różnych zawodów Rozumienie własnej niepełnosprawności i ograniczeń z niej wynikających</p>	<p>-wizyty zawodoznawcze wg harmonogramu, poznanie środowiska pracy, filmy, pogadanki -odkrywanie mocnych i słabych stron</p>	<p>Wszyscy nauczyciele Pedagog szkolny</p>	<p>Cały rok szkolny</p>

	Poznanie uzdolnień, predyspozycji do pracy	<ul style="list-style-type: none"> -przygotowanie teoretyczne i praktyczne do wykonywania czynności związanych z różnymi zawodami i pracami, -praktyki wspomagane w markecie Auchan Częstochowa Północ -wspieranie w procesie przygotowywania do gotowości do pracy -indywidualne dokonywanie wyboru zajęć sprawiających satysfakcję -współpraca z Fundacją Oczami Brata w zakresie przygotowania do pracy 	U. Wietecha	
--	--	---	-------------	--

SFERA ROZWOJU: AKSJOLOGICZNA

Cele wychowawczo-profilaktyczne	Treści i zadania do realizacji	Sposoby realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
Kształowanie postaw obywatelskich i patriotycznych	Przybliżanie historii Polski, Uświadamianie znaczenia świąt państwowych Wyrabianie szacunku do symboli narodowych.	<ul style="list-style-type: none"> -udział w szkolnych uroczystościach patriotycznych -udział w uroczystościach organizowanych przez miasto -wyjścia na wystawy, do muzeów, miejsc pamięci narodowej -konkurs wiedzy o Polsce „Piękna nasza Polska cała” 	<p>Wychowawcy Nauczyciele</p> <p>D. Synowiecka U. Różalska</p>	<p>cały rok szkolny</p> <p>listopad kwiecień</p>

		<ul style="list-style-type: none"> -przynależność do szkolnej drużyny ZHP „Tropiciele przygód” - poznawanie historii miasta i regionu 		
Kształtowanie postaw moralnych i etycznych	<p>Budowanie systemu wartości- przygotowanie do rozpoznawania podstawowych wartości. Umiejętność oceny własnych zachowań, odróżnianie dobra od zła. Kształtowanie właściwej postawy wobec drugiego człowieka – szacunku dla ludzi niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu. Respektowanie praw innych osób. Poznawanie zasad wiary. Kształtowanie postawy poszanowania cudzych dóbr materialnych i osobistych oraz mienia szkoły. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne słowa i czyny. Budzenie szacunku do pracy ludzi różnych zawodów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - konsekwentne reagowanie na przejawy łamania przez uczniów zasad panujących w szkole -prowadzenie rozmów i pogadań z uczniami - ukazywanie dobra i zła na przykładzie literatury, filmu - udział w uroczystościach religijnych, mszach świętych - pogadanki -spotkania z przedstawicielami różnych zawodów -wycieczki do zakładów pracy 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Psycholog szkolny Pedagog szkolny</p>	cały rok szkolny

<p>Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu i innych kultur</p>	<p>Poznanie dorobku kultury. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej. Rozbudzanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi, plastycznymi, muzycznymi. Wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką .</p>	<p>- wyjścia do miejsc kultury (kino, teatr, filharmonia, muzea, galerie, wystawy, koncerty, biblioteki), - cykl spotkań „Słynni malarze i kompozytorzy w historii Polski” -kontakt z zabytkami, dziełami sztuki, tradycją środowiska rodzinnego, -uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego, -organizowanie w szkole okolicznościowych imprez z udziałem rodziców</p>	<p>Wychowawcy Nauczyciele B. Bieńko M.Kulinicz</p>	<p>cały rok szkolny</p>
---	---	---	---	-------------------------